

SOKÓŁKA, czyli świat nam bliski

Drogi Uczniu!

Przygotowaliśmy zadania, z którymi miałeś najwięcej problemów na próbnym sprawdzianie klas VI. Wykonując je, nie spiesz się. Zajrzyj do zeszytu czy innego źródła, by nadrobić braki w wiedzy i umiejętnościach.

Pracuj samodzielnie.

*Życzymy przyjemnej pracy
podczas wykonywania zadań.*

Instrukcja dla ucznia:

1. Bierzesz udział w międzyprzedmiotowym projekcie „Sokółka, czyli świat nam bliski”. Masz do wykonania 10 zadań.
2. Na wykonanie zadania masz 7 dni, po tym okresie oddajesz wykonane przez siebie zadanie nauczycielowi danego przedmiotu.
3. Zadanie wykonaj estetycznie i starannie.
4. W ciągu tygodnia otrzymasz od nauczyciela poprawione zadanie z krótką recenzją lub stopniem. Po dokonaniu przez Ciebie poprawek, oddaj zadanie wychowawcy klasy.
5. Staraj się wykonywać zadania w terminie.
6. Koordynatorem projektu jest wychowawca klasy, do niego zgłaszaj się z wszelkimi uwagami na temat podejmowania działań związanych z wykonywaniem zadań.

Autorzy: T.Ejsmont, M.Kałuski, D.Kozak, D.Lewosz, I.Rabiczko
Przy układaniu zadań pomagali: I.Czajkowska, K.Grzesik, A.Gurłacz, U.Normantowicz

Zadanie 1

Data rozpoczęcia .....

Data zakończenia .....

Łańcuch pokarmowy – to zależności pokarmowe między organizmami żywymi.

Każde ogniwo łańcucha stanowi grupa organizmów, która jest pokarmem dla osobników należących do ogniwa następnego.

OGNIWO I	-	Producenci	-	P
OGNIWO II	-	Konsumenci I rzędu (roślinożercy)	-	K1
OGNIWO III	-	Konsumenci II rzędu (mięsożercy)	-	K2
OGNIWO IV	-	Reducenci	-	R

1. Do podanej definicji dobierz odpowiedni symbol ogniwa łańcucha pokarmowego.

- a) Są to zwierzęta odżywiające się pokarmem pochodzenia roślinnego - .....
- b) Są to samożywne rośliny - .....
- c) Są to organizmy (bakterie, grzyby), które rozkładają obumarłe szczątki roślin i zwierząt - .....
- d) Są to zwierzęta drapieżniki - .....

2. Spośród podanych ekosystemów (las, pole, łąka, park, jezioro, staw lub inny) wybierz jeden, który znajduje się najbliżej Twego miejsca zamieszkania. Wykonaj następujące polecenia:

- a.) Wypisz po min. 5 przykładów P, K1 i K2 żyjących w wybranym przez siebie ekosystemie i wpisz do tabeli:

Ekosystem	Producenci	Konsumenci I rz.	Konsumenci II rz.

- b.) Ułóż na podstawie sporządzonej przez Ciebie tabeli 5 łańcuchów pokarmowych składających się z minimum 3 ogniw.

- 1) .....
- 2) .....
- 3) .....
- 4) .....
- 5) .....

Zadanie 2

Data rozpoczęcia .....

Data zakończenia .....

1. Zmierz cztery razy w ciągu wybranego przez siebie dnia, temperaturę powietrza. Pomiary wykonaj o godz. 7.00, 11.00, 14.00 i 20.00. Zaprojektuj tabelę, w której wpiszesz:

- datę pomiaru;
- poszczególne godziny;
- odczytaną przez Ciebie temperaturę.

Pamiętaj!

Nie możesz pominąć ani zmienić godziny odczytu.

2. Narysuj wykres zmian temperatury dobowej powietrza. Zastosuj wykres liniowy.
3. Korzystając z wykresu lub tabeli, odczytaj najniższą i najwyższą temperaturę powietrza, którą zaobserwowałeś o określonej godzinie w dniu dokonywania badań. Zapisz temperaturę i godzinę obserwacji.
4. Na podstawie otrzymanych wyników oblicz średnią dobową temperaturę.

$$\text{Temperatura średnia} = \frac{\text{Temp. 1} + \text{Temp. 2} + \dots + \text{Temp. N}}{N}$$

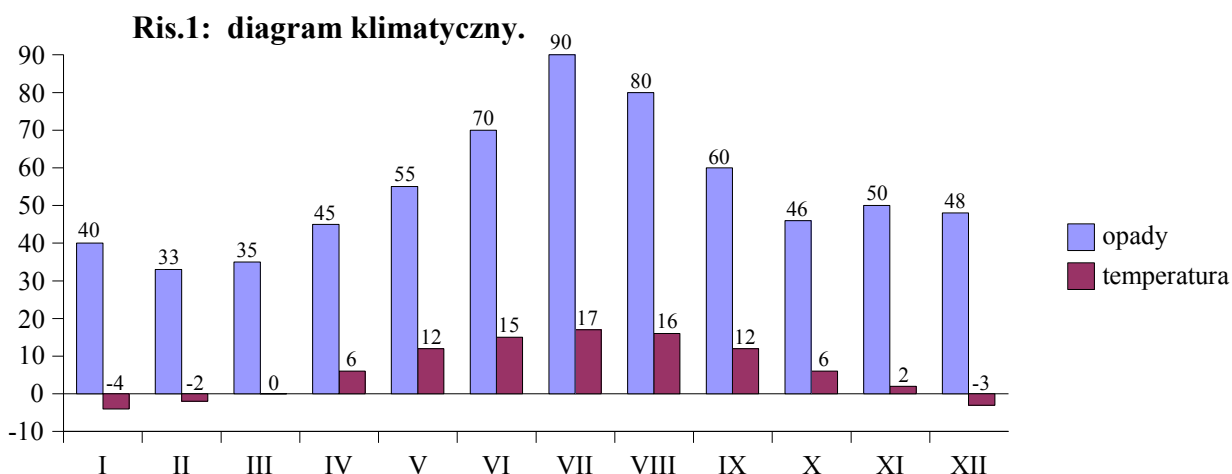
N – ilość pomiarów

5. Korzystając z wykresu lub tabeli, oblicz amplitudę temperatury dobowej.

Amplituda temperatur jest to różnica między najwyższą a najniższą temperaturą badaną w określonej jednostce czasu.

Amplituda temperatur = najwyższa temperatura – najniższa temperatura

6. Korzystając z diagramu klimatycznego (rys.1) uzupełnij zdania:

- A) Najcieplejszym miesiącem jest .....
- B) Średnia temperatura tego miesiąca wynosi .....
- C) Temperatury poniżej 0 C występują w miesiącach .....
- D) Najwięcej opadów jest w miesiącu .....
i wynoszą one .....
- E) Opady poniżej 50 mm występują w miesiącach .....
- F) Odczytaj ilość opadów i średnią temperaturę powietrza w miesiącu swoich urodzin.

Data urodzin	Średnia temp.	Średnie opady

7. Korzystając z planu, ułóż trasę wycieczki zawierającą godne zwiedzenia miejsca w Sokółce. Zaznacz trasę na planie, a swój wybór odpowiednio uzasadnij.

.....

.....

.....

.....

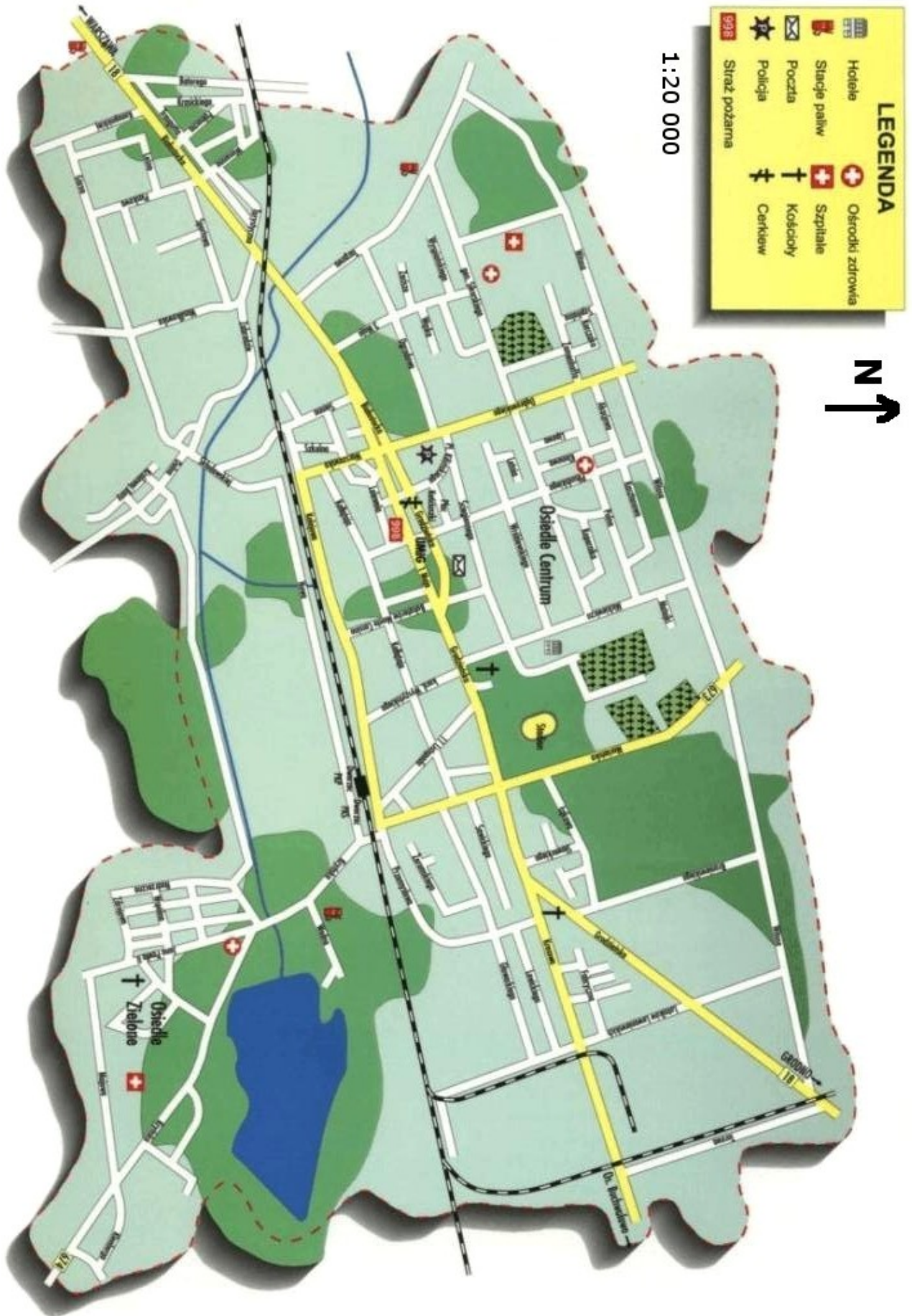
.....

.....

.....

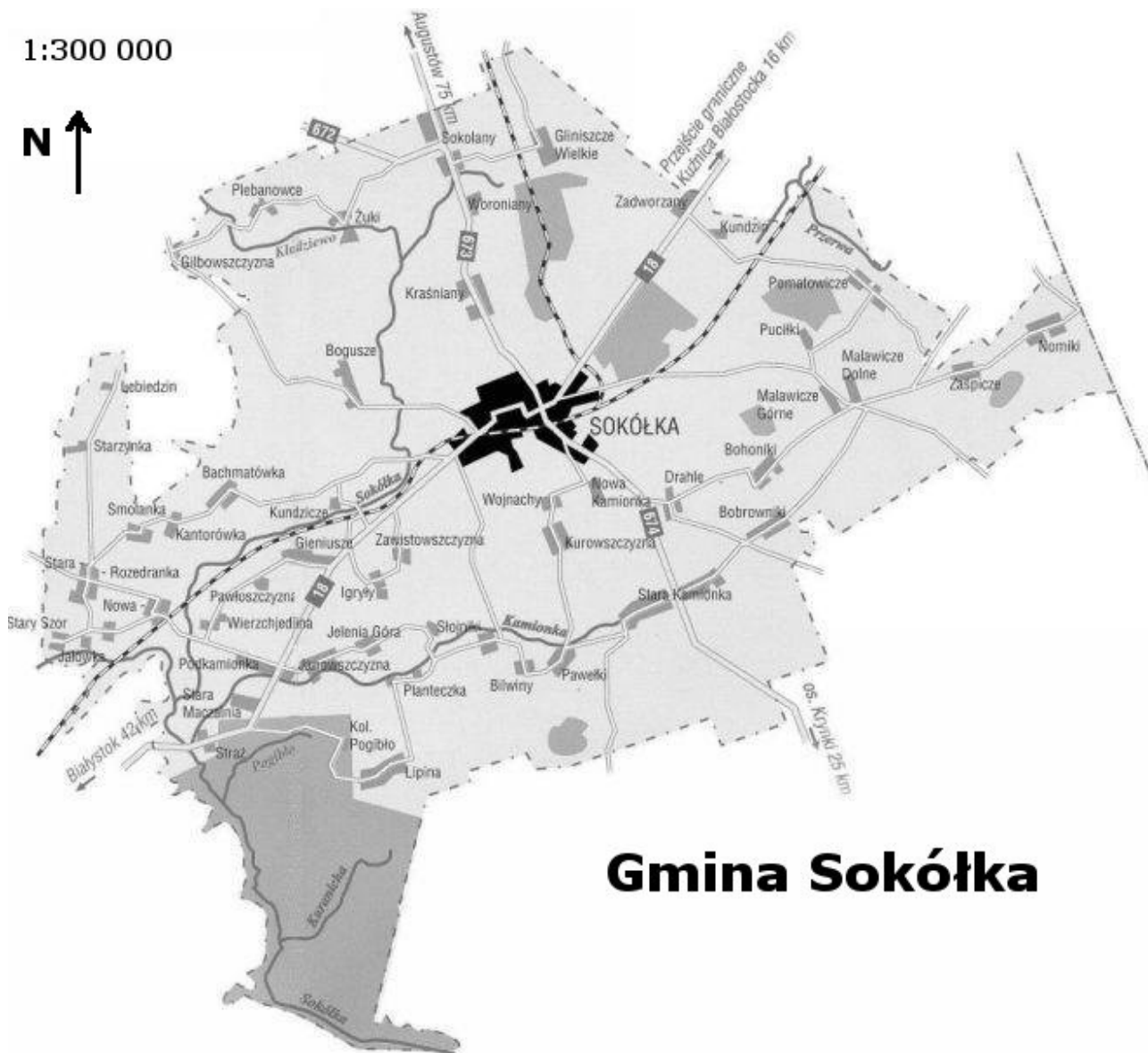
.....

.....

Zadanie 4

Data rozpoczęcia .....

Data zakończenia .....

Przeczytaj uważnie wiersz znanej poetki sokólskiej,
Pani Leonardy Szubzdy i wykonaj poniższe polecenia:

Kasztany z ulicy Sikorskiego

kiedy przychodzi czas godów
wpinają w szalejącą zielen
skrzydła motyli
skrawki pierzastych obłoków
delikatne strusie boa

podobny rajskim drzewom
wabią tak
że musisz przystanąć
zapatrzeć się
i zadziwić
jak można
tak zupełnie nie panować
nad swoją urodą

1. Osoba mówiąca uwidacznia się w wersach (zacytuj je):

.....
.....
.....

2. „wpinają w (...) zielen” to przykład:

- a) epitetu,
- b) porównania,
- c) przenośni,
- d) onomatopei.

3. Epitety występują w wersach:

- a) 2, 5, 8 i 10
- b) 2, 4, 5 i 6
- c) 3, 4, 5 i 6
- d) 4, 5, 6 i 7

4. Wyjaśnienie hasła „epitet” znajdziesz między hasłami:

- a) epitafium – epitaza
- b) epitalamium – epizacja
- c) epitazacja – epizodycznie
- d) epitafium – epitalamium

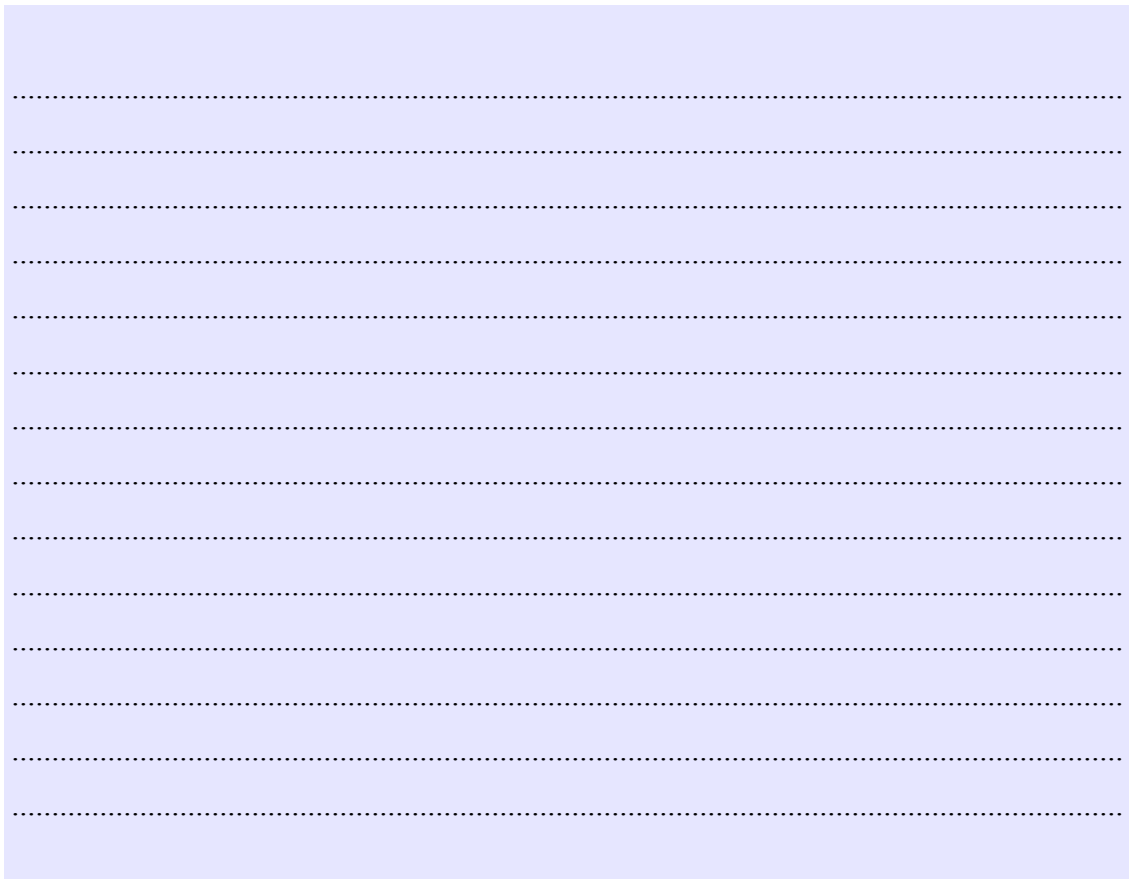
5. Informacje o patronie ulicy, generale Władysławie Sikorskim, znajdziesz w źródle:
- „Biografie znanych naukowców”
  - „Słownik języka polskiego”
  - „Encyklopedia nauki o języku”
  - „Encyklopedia powszechna PWN”
6. Patronami wielu sokólskich ulic są wielcy Polacy. W którym podpunkcie ich nazwiska zostały ułożone alfabetycznie?
- Mickiewicza, Lewickiego, Lelewela, Kołłątaja
  - Kołłątaja, Lewickiego, Mickiewicza, Lelewela
  - Lelewela, Lewickiego, Kołłątaja, Mickiewicza
  - Kołłątaja, Lelewela, Lewickiego, Mickiewicza

Zadanie 5

Data rozpoczęcia .....

Data zakończenia .....

Chcesz uatrakcyjnić Swoje urodziny i zaprosić na nie sokólską poetkę, Panią Leonardę Szubzda. Spotkanie odbędzie się w dniu Twoich urodzin, w Twoim domu. Zredaguj odpowiednie ogłoszenie.

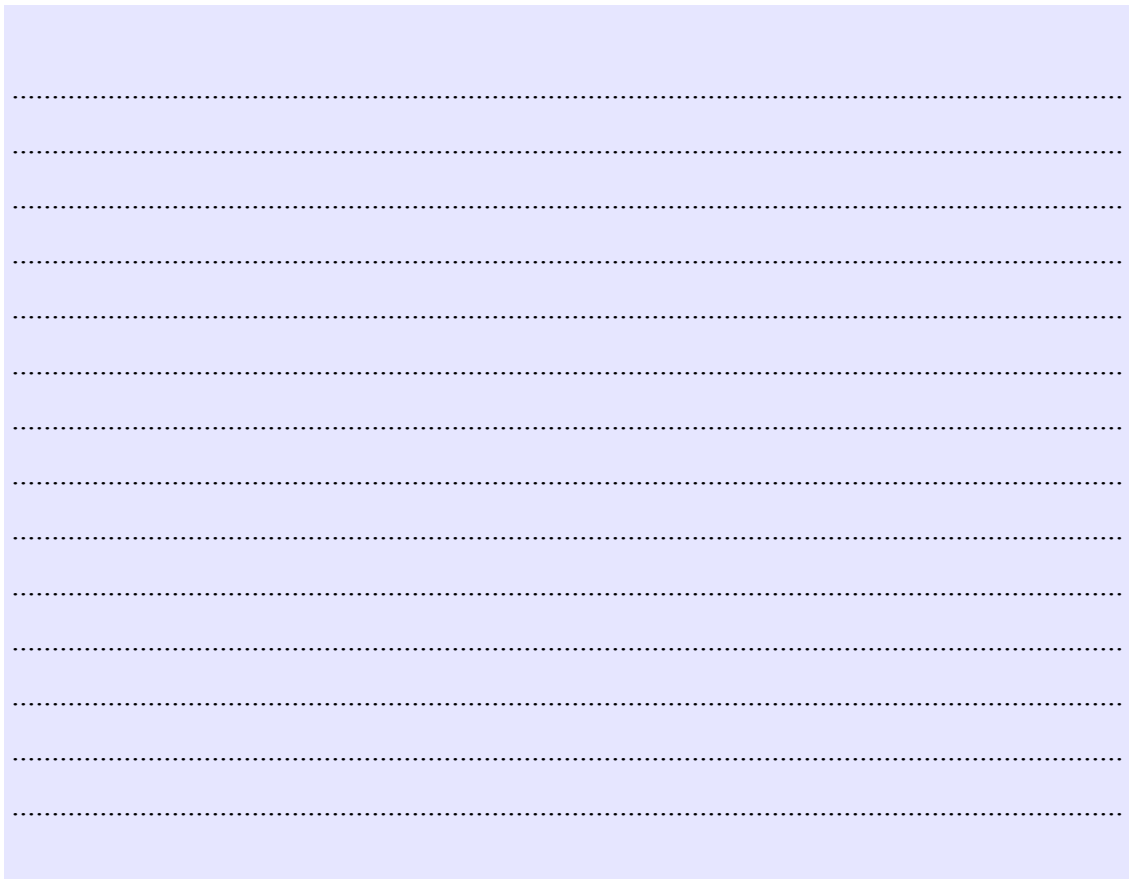

Zadanie 6

Data rozpoczęcia .....

Data zakończenia .....

W pięciu zdaniach zachęć rówieśnika z innego miasta do odwiedzenia Sokółki.

Zadanie 7

Data rozpoczęcia .....

Data zakończenia .....

W tłusty czwartek ludność Sokółki zjada średnio 3 pączki na statystycznego sokółczanina¹. Korzystając z poniższego przepisu, oblicz, ile poszczególnych produktów zużyją sokółscy cukiernicy na przygotowanie potrzebnej ilości pączków?

PĄCZKI Z RÓŻĄ

- x 60 dag mąki,
- x 0,25 l mleka,
- x 5 dag drożdży,
- x 13 dag masła,
- x 8 dag cukru,
- x 10 żółtek,
- x 1 kieliszek araku lub rumu (40 ml),
- x skórka otarta z jednej cytryny,
- x szczypta soli (ok. 0,1 g),
- x 10 dag cukru pudru,
- x 0,2 l konfitur z róży;
- x 1 kg smalcu do smażenia

Drożdże rozetrzeć z łyżeczką cukru, mlekiem i 2 łyżeczkami mąki. Rozczyn pozostawić do wyrośnięcia. Żółtka utrzeć z pozostałym cukrem i masłem na pianę. Dodać wyrośnięte drożdże, mąkę, szczyptę soli, arak i skórkę z cytryny. Ciasto dobrze wyrobić, przykryć i odstawić do wyrośnięcia. Następnie formować omączoną ręką małe pączki, nadziewać je konfiturami i układać na stolnicy, aby urosły. Ciasto na pączki jest dosyć rzadkie, dlatego rozlewa się po stolnicy, tworząc placki, ale po wrzuceniu na wrzący tłuszcz pączki staną się ponownie okrągłe. W głębokim rondlu rozgrzać smalec. Wkładać pączki, smażyć je na rumiano (przewracać podczas smażenia), a potem osączać na bibule i gorące posypywać cukrem pudrem.

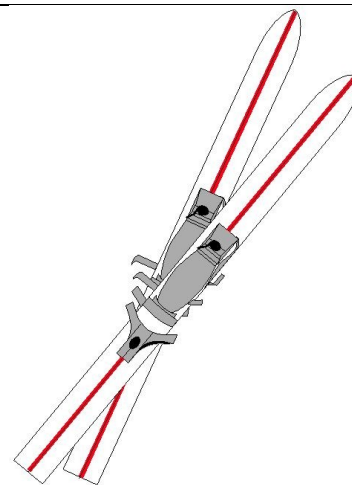
¹ Uwaga: przepis na 30 szt. pączków

Zadanie 8

Jest zima. Wiele osób wybiera się na przejażdżki narciarskie w okolice Sokółki. W dobrze dobranych nartach powierzchnia styku jednej narty z podłożem jest prostokątem, którego długość stanowi 140% wysokości człowieka a szerokość wynosi 11,5cm. Oblicz całkowitą powierzchnię styku nart, które byłyby dobrane dla Ciebie.

Data rozpoczęcia .....

Data zakończenia .....

Zadanie 9

Data rozpoczęcia .....

Data zakończenia .....

Lepimy bałwana z trzech kul.

Średnica głowy bałwana ma być taka sama, jak średnica garnka, w którym w Twoim domu jest gotowana zupa. Każda następna kula jest dwa razy większa od poprzedniej. Oblicz promień największej kuli.

Zadanie 10

Data rozpoczęcia .....

Data zakończenia .....

Część 1 – analiza tekstu źródłowego

Uważnie przeczytaj tekst i następnie odpowiedz na zawarte pod nim pytania.

Historia i zabytki Sokółki

Początki naszego miasta sięgają XV wieku, kiedy to został założony tutaj dwór myśliwski. Podobno bardzo chętnie przybywała do niego królowa Bona żona Zygmunta Starego. Lubiła polowania z sokołami w okolicznych puszczech. Według legendy nazwa miasta pochodzi właśnie od miana tych ptaków. Najprawdopodobniej jednak wywodzi się ona od nazwy zespołu dworskiego – Sucholda. Wokół dworu powstała osada targowa, która bardzo szybko się rozwijała dzięki korzystnemu położeniu. W 1609 roku osada była tak duża, że król Zygmunt III Waza nadał jej prawa miejskie. Dokument został wystawiony w Warszawie 28 lutego. Po otrzymaniu praw miejskich Sokółka rozwijała się aż do potopu szwedzkiego, podczas którego została poważnie zniszczona. Do dawnej świetności powróciła dzięki staraniom podskarbiego Antoniego Tyzenhausa, który sprowadził tu niemieckich rzemieślników, założył cegielnię i manufaktury włókiennicze. W mieście powstało wtedy wiele reprezentacyjnych budynków, między innymi istniejące do dzisiaj murowane domy rzemieślników znajdujące się przy rynku. Duży wpływ na rozwój miasta miało powstanie warszawsko-petersburskiej linii kolejowej, która przecięła Sokółkę w 1862 roku. W tym czasie istniał już w mieście murowany kościół św. Antoniego wzniesiony w 1848 roku w stylu neoklasycystycznym oraz cerkiew pod wezwaniem św. Aleksandra powstała w 1830 roku.

Pytania do tekstu:

1. Początki miasta Sokółka wiążą się z powstaniem dworu myśliwskiego. W którym wieku go wybudowano?

.....

2. Chętnie przybywała tu na polowania królowa Bona. W którym wieku?

.....

3. Skąd pochodzi nazwa miasta?

.....
.....
.....

4. Kto nadał Sokółce prawa miejskie?

.....

5. Podaj dokładną datę tego wydarzenia.

.....

6. W którym to było wieku?

.....

7. Miasto zostało zniszczone w czasie potopu szwedzkiego. W którym wieku miało miejsce to wydarzenie?

.....

8. W jaki sposób Antoni Tyzenhaus przyczynił się do rozwoju Sokółki?

.....
.....
.....

9. Sokółka zyskała na znaczeniu po wybudowaniu linii kolejowej Warszawa – Petersburg. W którym to było wieku?

.....

10. Wymień 3 zabytki Sokółki i podaj, w którym wieku powstały.

x .....
x .....
x .....

Część 2 – praca z atlasem historycznym

Korzystając z atlasu historycznego dostępnego w bibliotece szkolnej odpowiedz na następujące pytania.

A) Na terenie jakiego państwa leżała Sokółka za panowania Kazimierza Wielkiego?

.....

B) Na terenie jakiego państwa leżała Sokółka za panowania Jana III Sobieskiego?

.....

C) W jakim zaborze znalazła się Sokółka po III rozbiórce Polski?

.....

D) W jakim zaborze znalazła się Sokółka po traktacie w Tylży w 1807 roku?

.....

E) W 1939 roku Polska została zaatakowana przez ZSRR i hitlerowskie Niemcy. Pod którą okupacją znalazła się Sokółka?

.....